

**ΘΕΜΑΤΑ – ΑΣΚΗΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΣΤΟΧΩΝ**

- 1. ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ 4 D**
- 2. Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΧΩΡΟΥ**

ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ 4 D

Στη δεκαετία του '80, ο David Cooperider, καθηγητής Organizational Behavior στο Case Western Reserve University των ΗΠΑ (Weatherhead School of Management) δημιούργησε ένα μοντέλο δουλειάς για τους Οργανισμούς και τις εταιρείες το οποίο ονόμασε Appreciative Inquiry. Το μοντέλο αυτό αφορούσε στη διαχείριση προβλημάτων στους χώρους εργασίας που επηρέαζαν την αποδοτικότητα των ανθρώπων, τις μεταξύ τους σχέσεις, το κλίμα και την κουλτούρα των οργανισμών. Σκέφτηκε λοιπόν πως δαπανάται χρόνος και κόπος στην διερεύνηση των προβλημάτων με βάση τον μέχρι τότε τρόπο δουλειάς γνωστό ως problem solving. Αναρωτήθηκε τι θα γινόταν αν αντί να διερευνάται τα πρόβλημα και να αναλύεται λεπτομερώς ώστε να σχεδιαστούν παρεμβάσεις και λύσεις, τι θα γινόταν αν διερευνούσε τις λύσεις, τις δυνατότητες που υπήρχαν, τις προηγούμενες εμπειρίες αποτελεσματικότητας, τις δυνάμεις, την εμπειρία των ανθρώπων σχετικά με αυτό που τους απασχολούσε. Προκειμένου να γίνει αυτή η διερεύνηση χρειαζόταν το πρόβλημα να επαναδιατυπωθεί με ένα θετικό τρόπο που να περιλαμβάνει τους επιθυμητούς στόχους.

Στο μοντέλο αυτό περιλαμβάνονται 4 βήματα:

Discover	Ανακάλυψε
Dream	Οραματίσου
Design	Σχεδίασε
Deliver	Υλοποίησε

Από τα αρχικά αυτών των λέξεων πήρε την ονομασία του ως μοντέλο των 4 D.

Είναι μια διαδικασία συνεντεύξεων ανά ζεύγη πρώτα και σε μικρές ομάδες μετά, όπου συγκεντρώνονται οι πληροφορίες από το κάθε βήμα συζήτησης και στο τέλος γίνεται μια σύνθεση όλου του υλικού της ομάδας.

Προκειμένου να χρησιμοποιηθεί σε μια εκπαιδευτική ομάδα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στην αρχή της, στο ξεκίνημα, μια διαδικασία με θέμα: «Πώς θα αξιοποιήσουμε καλύτερα τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική εμπειρία».

Στη συνέχεια οι άνθρωποι ανά ζεύγη παίρνουν συνέντευξη ο ένας από τον άλλο, με τις εξής ερωτήσεις:

Α' φάση: Ανακάλυψε

- Θυμηθείτε και περιγράψτε μια στιγμή που ως εκπαιδευόμενος είχατε την αίσθηση ότι αξίζει τον κόπο που πήρατε αυτή την εκπαίδευση, που νιώσατε ότι αυτά που μαθαίνετε είναι πολύ χρήσιμα και σημαντικά για σας, που νιώσατε ως εκπαιδευόμενος.
- Τι είναι αυτό που κάνει αυτή την εμπειρία σημαντική; Πώς θυμάστε τον εαυτό σας ως εκπαιδευόμενο; Τι κάνετε, πώς φερόσασταν;
- Πώς θυμάστε τον εκπαιδευτή; Τι είναι αυτό που έκανε τον εκπαιδευτή αποτελεσματικό, ποιο χαρακτηριστικό του;
- Καταγράψτε τα σημεία που θεωρείτε σημαντικά.

Β' φάση: Οραματίσου

Συνέντευξη σε ζεύγη.

- Φανταστείτε και περιγράψτε τον εαυτό σας στο τέλος αυτής της εκπαίδευσης. Πώς θα θέλατε ιδανικά να τον δείτε; Τι είναι αυτό που θέλετε να έχει συμβεί; Ποιο χαρακτηριστικό σας επιθυμείτε να κυριαρχεί;
- Πώς θέλετε να είστε με τους άλλους;
- Τι θέλετε οι άλλοι να βλέπουν σε σας και να θαυμάζουν;
- Καταγράψτε τα σημαντικά σημεία των περιγραφών σας.

Γ' φάση: Σχεδιάσε

- Με βάση τα δεδομένα των προηγούμενων εμπειριών σας σε άλλες εκπαιδεύσεις και του οραματισμού που κάνετε για τον εαυτό σας στην προηγούμενη φάση της άσκησης, ποια είναι τα βήματα που θέλετε να ακολουθήσετε προκειμένου να φτάσετε τους στόχους σας;
- Γνωρίζοντας τον εαυτό σας και πώς λειτουργείτε, σε ποιο σημείο θέλετε να δώσετε έμφαση και χρόνο; Πού θα χρειαστείτε βοήθεια και από ποιον, σε ποια φάση του σχεδιασμού; Ποιος είναι ο τρόπος που θα σας βοηθήσει να φτάσετε στο στόχο σας;
- Καταγράψτε τα σημαντικά σημεία των περιγραφών σας.

Δ' φάση: Υλοποίησε

Συνεντεύξεις σε ζεύγη.

- Ποιο είναι το πρώτο βήμα που χρειάζεται να κάνετε αύριο το πρωί για να ξεκινήσετε την πορεία για το στόχο σας;
- Καταγράψτε τα σημαντικά σημεία των περιγραφών σας.

Στο μοντέλο αυτό, οι καταγραφές των δεδομένων που γίνονται από κάθε ζευγάρι κοινοποιούνται στο τέλος της κάθε φάσης σε μικρές ομάδες και μετά στη μεγαλύτερη ομάδα, πράγμα που αυξάνει τη γνωριμία μεταξύ των ανθρώπων, αλλά και την γνωριμία με τους προσωπικούς τους στόχους, τις ανάγκες αλληλοβοήθειας, αλληλοϋποστήριξης και τους ομαδικούς στόχους που αναδύονται.

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως ο τρόπος αυτός δουλειάς, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε άλλες δράσεις εκτός της εκπαιδευτικής, όταν θέλουμε να αυξήσουμε την αλληλεπίδραση στην ομάδα, να έχουμε ένα κλίμα εμπιστοσύνης και συνεργασίας, καθώς και όσο γίνεται περισσότερη δέσμευση από πλευράς συμμετοχής.

Η τεχνική του Ανοιχτού χώρου

Πριν 25 περίπου χρόνια ένας οργανωτικός σύμβουλος που ονομάζεται Harrison Owen, χρειάστηκε να οργανώσει ένα διεθνές συνέδριο με 250 συμμετέχοντες. Η προετοιμασία του πήρε ένα χρόνο, πάρα πολύ κόπο και μεγάλη ευθύνη. Το συνέδριο πήγε καλά, αλλά παρατήρησε ότι τα πιο σημαντικά πράγματα γίνονταν στα διαλείμματα. Εκεί μ' έναν τρόπο άτυπο, μικρές ομάδες αυτοοργανώνονταν, συζητούσαν και κατέληγαν σε σημαντικά συμπεράσματα. Παρατήρησε ότι αυτός ο άτυπος τρόπος συνάντησης δεν είχε προβλεφθεί στη διάρκεια του συνεδρίου, παρά μόνο στα διαλείμματα. Αυτό που βοήθησε τις άτυπες συναντήσεις ήταν η ύπαρξη ενός χώρου ανοιχτού, ένα είδος πελατείας, όπου οι άνθρωποι συναντιούνταν και με κάποιο τρόπο διαλέγουν πού θα σταθούν για λίγο να συζητήσουν κάτι και μετά μετακινούνται σε κάποια άλλη μικρή ομάδα. Από αυτή την παρατήρηση εμπνεύστηκε την τεχνική που είναι γνωστή ως Open Space Technology και έχει τα παρακάτω στοιχεία:

Προϋποθέσεις

1. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνον όταν υπάρχει πάθος και ενδιαφέρον για ένα θέμα.
2. Όταν η διαδικασία είναι ελεύθερη για το αποτέλεσμα που θα φέρει.
3. Όσο διαφορετικές απόψεις ή συμφέροντα έχουν οι συμμετέχοντες, τόσο το καλύτερο.
4. Όταν υπάρχει σύγκρουση και σύγχυση είναι βοηθητικό.
5. Η διατύπωση του θέματος χρειάζεται να είναι καταφατική.

Αν δεν υπάρχουν οι παραπάνω παράγοντες, δεν ενδείκνυται.

Δημιουργία του Ανοιχτού χώρου

- Βασικό στοιχείο είναι η κυκλική διάταξη γιατί ο κύκλος ενισχύει την επικοινωνία.
- Μέσα στον κύκλο ο χώρος είναι ανοιχτός, έχει μόνο κάποια χαρτιά και μολύβια.
- Μέσα στον κύκλο ενισχύεται η κίνηση ώστε ο καθένας κατά βούληση να πηγαίνει προς το κέντρο ή την περιφέρεια.
- Δημιουργούμε ένα πλαίσιο ώστε να υπάρχει κάποια οργάνωση και κάποιοι κανόνες που να εξασφαλίζουν εκτός από την κίνηση, και οργάνωση και ελευθερία.
- Χρειάζεται ένας πίνακας που να γράφει το θέμα, να οργανώνει τα δρώμενα και ένας χάρτης των σημείων συνάντησης των ομάδων.

Πώς προετοιμάζεται η συνάντηση του Ανοικτού Χώρου

- Χρειάζεται μια πρόσκληση που να εξηγεί το σκοπό της συνάντησης, μια μικρή ιστορία για το ποιοι καλούνται και γιατί, ποιος το οργανώνει και ποιοι συμμετέχουν.
- Στην πρόσκληση υπάρχει μια καταφατική διατύπωση του θέματος, ώστε οι άνθρωποι που προσκαλούνται ξέρουν ότι προσκαλούνται σε δράση.
- Η κυκλική διάταξη στο χώρο.
- Η προετοιμασία του πίνακα με το θέμα.
- Η προετοιμασία του χάρτη για τους χώρους συνάντησης των ομάδων.